

ПРАКТИЧНА ЛЕКЦИЈА

# Rendi i fjalëve dhe folja në vendin e dytë - Satzbau: Verb an Position 2

Kategorija na lekcijata: Mësimet të gjuhës gjermane

Do të mësoni rregullin themelor të fjalisë gjermane: folja e zgjedhurar qëndron gjithmonë në vendin e dytë. Shpjegohet edhe rendi TeKaMoLo dhe inversioni i kryefjalës.

## Rendi i fjalëve dhe folja në vendin e dytë - Satzbau: Verb an Position 2

### Përmbledhje e mësimit

Rregulli më i rëndësishëm i sintaksës gjermane është ky: në fjalinë kryesore dëftore **folja e zgjedhurar zë gjithmonë vendin e dytë**. Nuk ka rëndësi çfarë qëndron në vendin e parë — folja nuk lëviz. Ky rregull është shumë më i rreptë se rendi i fjalëve në shqip.

### Çfarë do të mësoni?

- Rregullin e vendit të dytë.
- Inversionin: kur kryefjala kalon pas foljes.
- Kufirin foljor (Satzklammer) me folje të dyta.
- Rendin e rrethanorëve sipas formulës TeKaMoLo.

### Rregulli i vendit të dytë

| Vendi 1   | Vendi 2 (folja) | Pjesa tjetër   |
|-----------|-----------------|----------------|
| Ich       | lerne           | heute Deutsch. |
| Heute     | lerne           | ich Deutsch.   |
| Deutsch   | lerne           | ich heute.     |
| Am Montag | lerne           | ich Deutsch.   |

Vini re: kur në vendin e parë vendoset diçka tjetër, kryefjala **kalon menjëherë pas foljes**. Kjo quhet *Inversion*.

**Gjermanisht:** Heute lerne ich Deutsch.

**Shqip:** Sot mësoj gjermanisht.

**Kujdes:** kjo strukturë nuk përkthehet fjalë për fjalë. Në shqip mund të thuhet *Sot unë mësoj*, kurse në gjermanisht *Heute ich lerne* është gabim.

### Kufiri foljor - Satzklammer

Kur fjalia ka dy folje, e para qëndron në vendin e dytë dhe e dyta shkon **në fund**. Të dyja së bashku formojnë një kornizë që mban brenda gjithë informacionin.

| Ndërtimi                 | Shembull                                            | Shqip                       |
|--------------------------|-----------------------------------------------------|-----------------------------|
| Folje modale + paskajore | <i>Ich <b>muss</b> heute früh <b>aufstehen</b>.</i> | Sot duhet të zgjohem herët. |
| Perfekt                  | <i>Ich <b>habe</b> das Buch <b>gelesen</b>.</i>     | E kam lexuar librin.        |
| Folje e ndashme          | <i>Ich <b>stehe</b> um sieben Uhr <b>auf</b>.</i>   | Zgjohem në orën shtatë.     |
| E ardhmja                | <i>Ich <b>werde</b> morgen <b>kommen</b>.</i>       | Do të vij nesër.            |

## Rendi i rrethanorëve: TeKaMoLo

| Renditja        | Pyetja     | Shembull                |
|-----------------|------------|-------------------------|
| <b>Temporal</b> | Wann?      | <i>heute</i>            |
| <b>Kausal</b>   | Warum?     | <i>wegen der Arbeit</i> |
| <b>Modal</b>    | Wie?       | <i>mit dem Bus</i>      |
| <b>Lokal</b>    | Wo? Wohin? | <i>nach Berlin</i>      |

**Gjermanisht:** Ich fahre heute wegen der Arbeit mit dem Bus nach Berlin.

**Shqip:** Sot po shkoj në Berlin me autobus për shkak të punës.

## Rendi i kundrinorëve

- Dy emra: **dhanorja para kallëzores** — *Ich gebe **dem Kind** das Buch.*
- Përemri gjithmonë i pari: *Ich gebe **es** dem Kind.*
- Dy përemra: **kallëzorja para dhanores** — *Ich gebe **es ihm**.*

## Gabime të zakonshme të folësve të shqipes

| Gabimi                              | E saktë                             | Shpjegimi                     |
|-------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------------|
| <i>Heute ich lerne Deutsch.</i>     | <b>Heute lerne ich Deutsch.</b>     | folja mbetet në vendin e dytë |
| <i>Ich habe gelesen das Buch.</i>   | <b>Ich habe das Buch gelesen.</b>   | pjesorja shkon në fund        |
| <i>Ich muss aufstehen früh.</i>     | <b>Ich muss früh aufstehen.</b>     | paskajorja në fund            |
| <i>Ich fahre nach Berlin heute.</i> | <b>Ich fahre heute nach Berlin.</b> | koha para vendit              |

## Krahasimi me gjuhën shqipe

Shqipja e lejon lirisht ndryshimin e rendit për theksim: *Librin e lexova unë dje*. Gjermanishtja e lejon vetëm ndryshimin e **vendit të parë**; gjithçka tjetër është e fiksuar. Prandaj shqipfolësit duhet të mendojnë fillimisht ku shkon folja, dhe pastaj të rreshtojnë gjymtyrët e tjera.

## Përmbledhje e shkurtër

- Folja e zgjedhuar = vendi i dytë, gjithmonë.
- Nëse vendi i parë nuk është kryefjala, kryefjala vjen menjëherë pas foljes.
- Folja e dytë shkon në fund dhe krijon kornizën.
- Rrethanorët: kohë, shkak, mënyrë, vend.

## Këshilla praktike për ushtrime

1. Shkruani një fjali dhe nisni ta ndryshoni: filloni një herë me kohën, një herë me vendin. Folja nuk duhet të lëvizë.
2. Numëroni me gisht vendin e foljes derisa të bëhet automatik.
3. Ushtroni kornizën me folje modale; ajo është më e shpeshta në gjuhën e folur.

ENGLISH FOR LIFE